

Paweł Michno

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej

Kolekcje i archiwa w zbiorach Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej

Wstęp

Celem artykułu jest ukazanie roli Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej w gromadzeniu, opracowywaniu i udostępnianiu kolekcji i archiwów będących w jej zasobach. Do nich zaliczyć możemy m.in. archiwa prywatne. Tworzą je spuścizny dawnych kolbuszowskich regionalistów: Haliny Dudzińskiej, Karola Grodeckiego, a także mieszkańców, m.in.: Adama Kardysia, Tadeusza Misia. Na kolekcje te składają się głównie fotografie, dokumenty, listy.

Specjalnym zbiorem biblioteki są Dokumenty Życia Społecznego (dzisy). Gromadzą one wszelkie dokumenty, fotografie i inne przedmioty, które w przyszłości mogą stanowić cenne źródło do historii Kolbuszowej.

Prawdziwym skarbem kolbuszowskiej biblioteki jest zbiór starodruków pochodzących z okresu XVI–XVIII w. oraz tytułów wydanych w XIX w. Pochodzi on z biblioteki parafii Wszystkich Świętych w Kolbuszowej, znajduje się w depozycie kolbuszowskiej biblioteki. Wśród zbiorów kościelnych możemy odnaleźć też m.in. cyfrowe kopie ksiąg metrykalnych z archiwum parafii p.w. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej, obejmujące okres od 1640 r.

Zadania i cele gromadzenia zbiorów

Do głównych, szczegółowych zadań biblioteki w Kolbuszowej należą:

Gromadzenie, opracowanie, przechowywanie i ochrona zbiorów bibliotecznych. (...). Gromadzenie, opracowanie i udostępnianie materiałów z historii i współczesności regionu. (...) W miarę posiadanych możliwości wydawanie i wspomaganie wydawnictw w szczególności regionalnych. (...). Archiwizowanie piśmiennictwa i dokumentów życia społecznego Miasta i Gminy Kolbuszowa i Powiatu Kolbuszowskiego¹.

Są to zadania, które instytucja ta realizuje poprzez gromadzenie wszelkich form materialnej aktywności społeczności lokalnej, zarówno na przestrzeni dziejów minionych, jak i współcześnie. Służy to

tworzeniu, upowszechnianiu, ochronie kultury, zaspokajaniu i rozwijaniu potrzeb (...) kulturalnych, cywilizacyjnych i informacyjnych mieszkańców (...). Uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Dbą o zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu².

Opracowywanie zbiorów archiwalnych i regionalnych rozpoczęło się w kolbuszowskiej bibliotece w 2007 r. Wtedy to trafiły do tej instytucji pierwsze prywatne kolekcje należące do mieszkańców Kolbuszowej. Jako pierwsza pozyskana została spuścizna po zmarłym w 2000 r. Karolu Grodeckim, kolbuszowskim regionaliście, kolekcjonerze, pasjonacie sportu.

Podział kolekcji i archiwów w kolbuszowskiej bibliotece

Podział został podyktowany potrzebą usystematyzowania zbiorów i kolekcji w kolbuszowskiej bibliotece. W wyniku analizy wyodrębniono następujące jednostki i dokonano podziału na:

- Zbiory specjalne
 - Starodruki
 - Kolekcja malarstwa współczesnego
- Zbiory instytucjonalne

¹ Statut Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej, www.jo.bip.kolbuszowa.pl, s. 2-3.

² Ibidem, s. 2.

- Biblioteki i stowarzyszenia
- Parafie
- Szkoły
- Zakłady przemysłowe
- Zbiory prywatne mieszkańców Kolbuszowej i okolic
- Kolekcja lalek
- Dokumenty Życia Społecznego

Zbiory specjalne Starodruki Biblioteki Parafii Kolegiackiej Wszystkich Świętych w Kolbuszowej

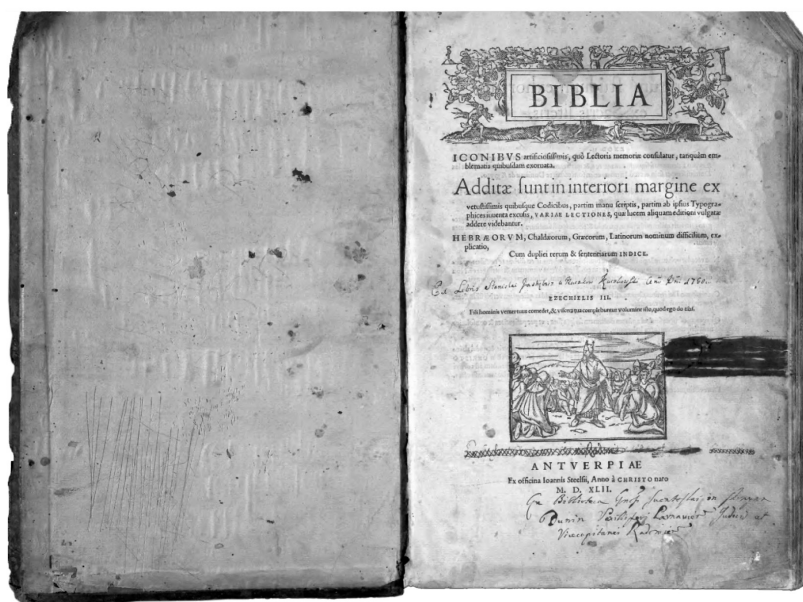
Pozyskanie

25 lutego 2012 r. Proboszcz Parafii Kolegiackiej Wszystkich Świętych w Kolbuszowej ks. Lucjan Szumierz podpisał umowę z Andrzejem Jagodzińskim, ówczesnym Dyrektorem Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej. W ten sposób przekazane zostały do kolbuszowskiej biblioteki w depozyt cenne egzemplarze starodruków. Przechowywane są one w specjalnie przygotowywanym, klimatyzowanym pomieszczeniu. Podjęta została wówczas decyzja o udostępnieniu przekazanych ksiąg, ze względu na ich stan (konieczność konserwacji) i cenność postanowiono dokonać digitalizacji zbioru. Otrzymała się ona w ramach dofinansowania z Wieloletniego Programu Rządowego Kultura+ priorytet Digitalizacja³. Projekt został napisany i zrealizowany przez pracowników Biblioteki: Grzegorza Mazana i Łukasza Szymańskiego.

Kolekcja zawiera 174 wolumeny, na które składa się kilkaset tytułów. Związane jest to z występowaniem w jednym wolumenie kilku zebranych i zszytych tytułów. Najstarsze 72 starodruki z depozytu księgozbioru Biblioteki Parafii Kolegiackiej Wszystkich Świętych w Kolbuszowej to wydane w latach 1525-1643 24 dzieła z XVI w., 48 z wieku XVII. Jeżeli chodzi o charakterystykę topograficzną, opisywane stare druki opuściły prasy drukarskie takich współczesnych europejskich państw jak: Belgia - 12 tytułów, Francja - 5, Niemcy - 37, Szwajcaria - 1, Włochy - 2. W zdigitalizowanej części kolekcji starych druków znajduje się również 15 poloników, w tym 6 wydrukowanych w XVI w.

³ www.biblioteka.kolbuszowa.pl, dział: Dla regionalistów, zakładka: Stare druki.

Pod względem treści z oczywistych względów największą grupę stanowią dzieła o treści religijnej, homilie, przez wieki służące kapłanom w sprawowaniu posługi duszpasterskiej. Oprócz nich wymienić trzeba wydanie Biblii z 1542 r., Księgi Psalmów z 1582 r., Katechizmu Rzymskiego z 1611 r. oraz dzieł z zakresu prawa kościelnego będących między innymi pokłosiem Soboru Trydenckiego, synodów Prowincji Gnieźnieńskiej oraz synodów Diecezji Krakowskiej. Spośród tej grupy należy wspomnieć o najstarszych starych drukach w kolekcji: Canones Apostolorum z 1525 r., natomiast z poloników: Statutach Prowincji Gnieźnieńskiej wydrukowanych w 1527 w krakowskiej oficynie Macieja Szarfenberga. Kolejna, o wiele skromniejsza pod względem ilości grupa, to literatura z takich dziedzin jak historia, filozofia i etyka, polityka, a także medycyna.

Il. 1. Strona tytułowa Biblii z roku 1542 w zasobach MiPBP w Kolbuszowej. www.cyfrowa.biblioteka-kolbuszowa.pl/dlibra/zakladka Stare druki Biblioteki Parafii Kolegiackiej Wszystkich Świętych w Kolbuszowej.

Digitalizacja i udostępnienie

W I etapie zdigitalizowano 72 najstarsze starodruki i opublikowano je na platformie www.cyfrowa.bibliotekakolbuszowa.pl⁴ w roku 2015.

⁴ www.cyfrowa.bibliotekakolbuszowa.pl/dlibra/collectiondescription?dirids=74.

Obecnie trwa II etap digitalizacji starodruków. Zasób planowany do opracowania, digitalizacji i udostępnienia stanowi 38 wolumenów (zawierających 112 tytuły) starych druków wydanych w latach 1626-1700 w europejskich oficynach drukarskich. Pod względem treści zasób można podzielić na dzieła o treści religijnej, kazania takich autorów jak między innymi: Joannes de Verdena (ca 1400-1437), Diego Niseno (?-1656), Juan de Mata (?-1640), Piotr Stanisław Dunin (1635-1704), Franciszek Elert, Walerian Gutowski (?-1683), Jacek Liberiusz (1599-1673), Aleksander Lorencowicz (1605-1675), Tomasz Młodzianowski (1622-1686), Franciszek Rychłowski (ca 1611-1673), Antoni Stefanowicz (ca 1618-1679), Szymon Starowolski (1588-1656). Egzemplarz Katechizmu trydenckiego w tłumaczeniu na język polski z 1643 r., jak również wydane drukiem ustalenia Synodu arcybiskupa Macieja Łubieńskiego w Warszawie w 1643 r. O wiele skromniejsza pod względem ilości grupa to literatura z takich dziedzin jak teologia: *Explanatio Decalogi* Stanisława Makowskiego (ca 1612-1683), *Iesus Passus* Kaspra Drużbickiego (1590-1662); historia i hagiografia: Cesare Baronio (1538-1607), *Roczne dzieje kościelne* w wydaniu z 1695 r., *Księgi duchowne świętej Matki Teresy od Pana Jezusa, Żywoty Ojców* w tłumaczeniu ks. Sebastiana Piskorskiego, geografia Athanasius Kircher (1602-1680), *Mundus Subterraneus* w bogato ilustrowanym wydaniu z 1668 r. Charakteryzując bogatą proveniencję typograficzną księgozbioru należy podkreślić, iż omawiane stare druki opuściły prasy drukarskie oficyn wydawniczych prosperujących w Polsce XVII w. na terenie Kalisza, Krakowa, Lublina, Poznania, Torunia, Wilna oraz Warszawy. Nie brak również dzieł powstałych w zagranicznych ośrodkach wydawniczych takich, jak: Amsterdam, Antwerpia, Norymberga, Kolonia, Praga, Wenecja. Zasób stanowi integralną część historii kolbuszowskiej parafii i miasta. Z racji zapisów własnościowych stare druki stanowią unikalne źródło do badań nad biografiami ich dawnych właścicieli oraz rekonstrukcją księgozbiorów bibliotek kościelnych i prywatnych. Stanowi również ważny ślad po działalności dawnych oficyn drukarskich.

Realizatorzy projektu w II etapie dokonali zeskanowania 118 starodruków z XVII w. we współpracy z Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego. Poszczególne egzemplarze są sukcesywnie umieszczane na Kolbuszowskiej Bibliotece Cyfrowej⁵.

⁵ Na dzień 30 sierpnia 2023 r. w platformie opublikowane są 73 starodruki.

Kolekcja malarstwa współczesnego

Kolbuszowska Biblioteka jest jedną z nielicznych w Polsce, które posiadają w swoich zbiorach kolekcję malarstwa współczesnego. W roku 2016 organizatorzy Międzynarodowego Kolbuszowskiego Pleneru Malarzkiego, który odbywa się w Kolbuszowej od 2001 r., przekazali do Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej pierwsze 12 obrazów. W 2016 r. Biblioteka przejęła budynek dawnej synagogi, który po remoncie stał się miejscem dogodnym do wystawienia kolekcji obrazów. Tak stworzono Galerię Miejską. W 2017 r. do pierwszych 12 obrazów dołączyła kolekcja kolejnych 128 eksponatów. W następnych latach kolekcja powiększała się aż do obecnej liczby 170. W 2018 r. obrazy zostały oprawione w ramy. Oprócz obrazów poplenerowych kolekcję tworzą także płótna podarowane przez artystów wystawiających swe prace w Galerii Miejskiej oraz przez mieszkańców.

opis
MARC
szczegóły

Ala w Skansenie/
W M C

**TYCZĄSOWY
OPIS
BIBLIOGRAFICZNY**

Autor	Szpecht, Anna
Tytuł	Ala w Skansenie/
Rok wydania	2018.
Objętość	1 obraz ;
Rozmiary	70x60 cm. ;
Temat/Gatunek	Międzynarodowy Plener Malarsko-Rzeźbiarski - Kolbuszowa). - 2018 ; 2001- Artyści plastycy polscy Pejzaz (sztuki plastyczne)
Uwagi	Wszelkie prawa zastrzeżone. Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej Oddział Edukacji Kulturalnej i Regionalnej. ANNA MARIA SZPECHT - Artystka interdyscyplinarna, zawodowo związana z malarstwem, projektowaniem witraży, projektowaniem graficznym. Od 2011 r. rozpoczęła swoją przygodę z filmem. Dyplom magisterski na wydziale Malarstwa u prof. Rodzińskiego Krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki. Dyplom AMA Film Academy - obroniony filmem BARDO - pod pseudonimem SORMUS - zrealizowanym na wydziale reżyserii. Wyświetlanym na festiwalu CAMERIMAGE w Bydgoszczy w 2014 r. Udział w licznych wystawach malarstwa indywidualnych i zbiorowych w Polsce i za granicą. Realizacje w obiektach architektonicznych sakralnych i nie tylko: witraż - fusing na terenie Polski - najliczniej w Małopolsce i na Śląsku a także na Słowacji, we Francji, w USA i Kanadzie. W pracy indywidualnej artystycznej - realizuje się głównie jako autorka obrazów w pojęciu tradycyjnym jak również szklanych obiektów. Mieszka i pracuje w Krakowie. Źródło: https://glazadesign.pl/pl/c/Anna-Szpecht/104 [dostęp: 02.06.2021].

Załączniki:

Anna
Maria
Szpecht,
Ala w
Skansenie.

Nowość:

Utworzony przez: hkrzych w bibliotece MiPPB Kolbuszowa

ZNAJDZ
DOPASOWANIA

DODAJ
DO KOSZYKA

EKSSPORT

EDYTUJ

PRZYPISZ DO
BIBLIOGRAFII

Il. 2. Przykład opisu bibliograficznego kolekcji malarstwa współczesnego w zbiorach MiPPB w Kolbuszowej.

Kolekcja obecnie zawiera 170 obrazów oraz 6 rzeźb 103 autorów, m.in. Gena Małkowskiego, Stanisława Wiśniewskiego, Janusza Skowrona, Luigiego Piore, Maksymiliana Starca, Wojciecha Trzyny, Leszka Kuchniaka, Jacka Spi-sackiego, Franciszka Frączka, Henryka Laski, Marcina Lubery i wielu innych.

Cały zbiór jest skatalogowany w systemie bibliotecznym MAK+ w module ikonografia. Oprócz opisu bibliograficznego prezentowana jest także fotografia obrazu. Kolekcja prezentowana jest w budynku dawnej synagogi w Oddziale Edukacji Kulturalnej i Regionalnej Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej. Część kolekcji została wypożyczona na wystawę do Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej⁶.

Zbiory instytucjonalne

1. Archiwum zakładowe Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej (istnieje od 1947 r.).
2. Archiwum Regionalnego Towarzystwa Kultury im. Juliana Macieja Goslara (istnieje od 1957 r.).

Powyższe zbiory materialnie są zebrane w kolekcji biblioteki w oryginałach. Została także dokonana ich archiwizacja w oparciu o obowiązujące instrukcje (dotyczy to szczególnie Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej). Obecnie trwa ich inwentaryzowanie i przygotowanie do publikacji⁷.

Wśród zbiorów instytucjonalnych kolbuszowska biblioteka posiada także zasoby cyfrowe, które stanowią:

1. Kroniki szkolne szkół terenu gminy i powiatu kolbuszowskiego: Liceum Ogólnokształcące w Kolbuszowej, szkoły podstawowe w Kolbuszowej Dolnej, Kolbuszowej Górnej i Kupnie.
2. Kroniki miejscowych zakładów przemysłowych: Zakłady Prefabrykowanych Elementów Prefabrykowanych „Kolbet” w Kolbuszowej (powstał w 1966 roku)⁸, Zakład Obuwniczy (powstał w 1953 roku)⁹.

⁶ www.muzeumkolbuszowa.pl/wydarzenia/1518-wystawa-malarstwa-plenerowego. Wystawa jest prezentowana w Muzeum Kultury Ludowej w dniach 20 maja - 15 października 2023 r.

⁷ W roku 2027 obie instytucje obchodzić będą rocznicę powstania, w związku z czym przygotowywane są monografie Biblioteki oraz Towarzystwa w oparciu o zebrane materiały znajdujące się w zasobach MiPBP w Kolbuszowej.

⁸ Aktualnie przygotowывается monografia zakładu, który od 2005 r. przyjął nazwę Solbet Kolbuszowa S.A. Jej autorem będzie Wojciech Mroczka, a zostanie wydana w pierwszej połowie 2024 r.

⁹ Na bazie kronik Zakładu Obuwniczego została opracowana monografia autorstwa Mariana Piórka *Kolbuszowski Obuwnik (1953-2001) w świetle zapisów w kronice*, Kolbuszowa 2020.

3. Kroniki Kół Gospodyń Wiejskich.
4. Kroniki Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Kolbuszowa (powstało w 1874 roku), OSP Kupno.
5. Metryki parafii Kolbuszowa (od 1640 roku)¹⁰ oraz spoza niej: Niwińska, Widelka, Cmolas, Dzikowiec, Ostrowy Tuszowskie i Mazury.
6. Kroniki parafii Kolbuszowa i Werynia.

Zbiory prywatne

Wśród kolekcji prywatnych wyróżniamy szczególnie:

1. Zbiór archiwalny profesorki Haliny Dudzińskiej (1927-2008), kolbuszowskiej regionalistki, nauczycielki historii w miejscowym liceum. Zbiór stanowią fotografie i dokumenty zbierane podczas badań oraz wywiadów. Materiał jest sukcesywnie opracowywany i archiwizowany.
2. Zbiór archiwalny Karola Grodeckiego (1925-2000), kolbuszowskiego regionalisty, nauczyciela, kolekcjonera, pasjonata sportu. Zbiór stanowią fotografie (ok. 2200 sztuk, ukazujących wydarzenia, widoki ulic Kolbuszowej z lat 1939-2000), rękopis wspomnień, akta osobowe, prasa drugiego obiegu w Polsce w latach 1980-1985, prasa drugiego obiegu w Rzeszowie, Mielcu i Kolbuszowej w latach 1980-1981, materiały związane z funkcjonowaniem NSZZ „Solidarność”. Zbiór otrzymał układ rzeczowy i został podzielony na trzy grupy tematyczne: 1. dokumenty Magistratu miasta Sokołów, miasta Kolbuszowa oraz władz okupacyjnych powiatu kolbuszowskiego w latach 1939-1941, 2. Prasa, oświadczenia, odezwy, komunikaty; 3. Fotografie.
3. Zbiór archiwalny Władysława Braja stanowią dokumenty i korespondencja związane z historią i działalnością Armii Krajowej obwodów Kolbuszowa.
4. Zbiór archiwalny Tadeusza Misia (1919-2007), kolbuszowskiego literata. Zbiory archiwalne zostały przekazane w 2020 r. przez rodzinę. Kolekcja liczy 611 różnych dokumentów archiwalnych. Zawiera korespondencję z okresu II wojny światowej, zbiór listów do ojca i rodzinstwa, listy od przyjaciół, fotografie z lat 1936-2008. Dużą część zbioru stanowią utwory poetyckie, wiersze, sonety, pieśni, dramaty

¹⁰ Kopie cyfrowe metryk parafii Kolbuszowa są udostępnione przez MiPBP na miejscu w bibliotece przy specjalnie przygotowanym stanowisku.

oraz dzienniki¹¹. Spuścizna po Tadeuszu Misiu została opracowana i zarchiwizowana.

5. Zbiór archiwalny kapitana Józefa Rządckiego (1906-1995) ps. „Boryna”. W jego skład wchodzi dokumenty, rękopisy, fotografie z okresu II wojny światowej, a także odznaczenia oraz oryginalny mundur noszony przez kapitana Rządckiego podczas wojny.
6. Zbiór archiwalny Mieczysława Godlewskiego (1923-2013) stanowią go dokumenty, wspomnienia oraz fotografie z okresu przed II wojną światową i z zesłania na Syberię do łagru w Borowiczach.
7. Zbiór filmów autorstwa Adama Kardysia, emerytowanego kolbuszowskiego architekta, który od końca lat 80. XX w. archiwizuje na taśmie filmowej, a następnie też cyfrowo wszelkie ważne dla Kolbuszowej wydarzenia.
8. Zbiory fotografii (digitalizacja) pozyskane podczas projektów (m.in. „Rody, miejsca, wydarzenia” z 2016 roku) lub w odpowiedzi na apel Biblioteki do mieszkańców. Jedną z ciekawszych jednostek stanowi zbiór fotografii Naftalego Saleschutza, żydowskiego mieszkańca przedwojennej Kolbuszowej, ukazujący miasteczko przed wojną i w jej trakcie (obraz getta w Kolbuszowej).

Łącznie w zbiorach Biblioteki znajduje się ponad 5000 fotografii zarówno oryginalnych, jak i w wersji cyfrowej¹².

Kolekcja lalek

W 2020 r. kolbuszowska biblioteka wzbogaciła o kolekcję lalek i zabawek ofiarowaną przez mieszkankę Kolbuszowej, która przez wiele lat mieszkała w Stanach Zjednoczonych. Po powrocie do Polski przekazała w darze zgromadzoną kolekcję.

Obejmuje ona 1348 lalek z manufaktur z całego świata, głównie Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii. Są wśród nich eksponaty wykonane z porcelany, materiału, drewna, tworzywa sztucznego. Część lalek to obiekty kolekcjonerskie, w strojach regionalnych, także polskich. Na uwagę zasługuje kolekcja lalek amerykańskiej firmy Carlson Dolls założonej w 1946 r. Znajdziemy także lalki słynnej wytwórni Madame Alexander,

¹¹ H. Krzych, *Rzecz o Tadeuszu Misiu - nieznanym literacie z Kolbuszowej*, „Ziemia Kolbuszowska” 1, 2022, s. 11-14.

¹² Do wszystkich fotografii MiPBP w Kolbuszowej posiada prawa do publikacji przekazane przez darczyńców na rzecz Biblioteki.

założonej w Stanach Zjednoczonych w 1923 r. Lalki tej wytwórni cechuje wysoka staranność w każdym szczególe. Znajdziemy w kolekcji także polskie drewniane lalki w strojach ludowych. Wszystkie zostały opisane i wykonano ich dokumentację fotograficzną.

Niewielka część zbioru jest eksponowana w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży naszej biblioteki¹³.

opis MARC szczegóły

Lalka nr 1270 Kolekcja Vintage Peggy Nisbet

TYMCZASOWY OPIS BIBLIOGRAFICZNY

	Tytuł Lalka nr 1270 Kolekcja Vintage Peggy Nisbet Miejsce wydania Anglia Rok wydania 1960 Objętość 1 lalka o nazwie Katarzyna Aragońska Rozmiary 19 cm Temat/Gatunek Lalki Książki zabawki.
---	---

Rodzaj woluminu: Eksponaty

Nowość:

Utworzony przez: jzuber w bibliotece MiPBP Kolbuszowa

Załączniki:

ZNAJDŹ DOPASOWANIA DODAJ DO KOSZYKA EKSPORT EDYTUJ PRZYPISZ DO BIBLIOGRAFII

Il. 3. Przykład opisu bibliograficznego kolekcji lalek.

Dokumenty Życia Społecznego

To wszelkiego rodzaju niewielkie druki o charakterze dokumentacyjnym, informacyjnym lub reklamowym rejestrujące bieżące wydarzenia społeczne, kulturalne bądź polityczne w różnych ich aspektach. Ich cechą charakterystyczną jest to, iż posiadają one krótkotrwałą wartość informacji (w momencie ich tworzenia), różną formę oraz najczęściej tworzone są przy użyciu nieprofesjonalnego sprzętu poligraficznego. Nie są one również przeznaczone do handlu księgarskiego.

¹³ M. Janus, *Kolekcja lalek w kolbuszowskiej bibliotece*, „Ziemia Kolbuszowska” 1, 2022, s. 31.

Co jest Dokumentem Życia Społecznego?

1. materiały bieżącej działalności oraz propagandowe partii i ugrupowań politycznych, towarzystw naukowych, związków wyznaniowych oraz organizacji społecznych,
2. dokumentacja wydarzeń kulturalnych, sportowych, politycznych i religijnych (np. festiwali artystycznych, wyborów prezydenckich, parlamentarnych czy samorządowych, np.),
3. materiały z kongresów, zjazdów, sesji naukowych np. Do druków tych zalicza się również dokumentację fotograficzną oraz grafikę użytkową np. dewocjonaalia, znaki pocztowe i bankowe. W wyjątkowych wypadkach mogą to być również materiały audiowizualne i przedmioty kultury materialnej.

Dokumenty są gromadzone i przechowywane wg „Schematu Klasyfikacji Dokumentów Życia Społecznego” opracowanej przez pracowników Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej¹⁴. Nowy zbiór DŻS oraz nową bazę danych zaczęto uzupełniać w połowie 2002 r. Jako podstawę struktury bazy wykorzystano ówczesną strukturę BiblReg BN (opracowaną przez Bibliotekę Narodową).

Schemat klasyfikacji:

- I. Organizacja życia politycznego i społecznego.
- II. Gospodarka.
- III. Polityka międzynarodowa.
- IV. Planowanie, statystyka.
- V. Prawo.
- VI. Praca.
- VII. Wojskowość.
- VIII. Przyroda, Ekologia.
- IX. Technika, Przemysł, Rzemiosło.
- X. Transport, Łączność, Pożarnictwo.
- XI. Gospodarka Komunalna.
- XII. Handel, Finanse.
- XIII. Gospodarstwo Wiejskie.
- XIV. Lecznictwo, Higiena.
- XV. Nauka, Oświata, Kultura.
- XVI. Sport i Turystyka.
- XVII. Sztuka.

¹⁴ Schemat Klasyfikacji Dokumentów Życia Społecznego, modyfikacja z dnia 17 czerwca 2008 r.

- XVIII. Religie, Kościoły, Religioznawstwo.
 XIX. Kolbuszowa.
 XX. Powiat Kolbuszowski.
 XXI. Zbiory Różnych Formatów i Typów.
 XXII. Materiały Przekazane w Depozyt.

Najciekawsze materiały w zbiorze DŻS

1. Ulotki wyborcze:
 - wyborów prezydenckich z 1995 r.,
 - wyborów do Sejmu i Senatu z 1991, 1993 i 1997 roku,
 - wyborów samorządowych z 1994 i 1998 roku.
2. Prasy lokalnej i jednodniówek:
 - „Serwis Informacyjny” – Pismo zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie. Nr: 8–22, (1992); 1–16 (1993).
 - „KOT” (pismo prywatne), nr: 1–8 (1991–1992).
 - „Aspekt” – miesięcznik nauczycieli i rodziców, nr: 1–7 (1993–1994).
 - Panorama „Gminy Cmolasy”, nr: 4–10 (1996–1997).
 - „Wiadomości Kolbuszowskie”, nr: 1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18–19 (1934 r.); nr: 1, 2, 3, 5 (1938 r.).
 - „Ziemia Kolbuszowska”, nr: 8, 11, 16 (1939 r.).
3. Źródła do historii regionu:
 - Garal A., Szpakowski S., *Plan przyporządkowania miasta Kolbuszowa*, Rzeszów 1958.
 - Sprawozdanie z czynności Rady Powiatowej Kolbuszowej za okres od 22 września 1867 do 22 września 1892 r.
 - Źródła historyczne z XVI w. – (dotyczące rozgraniczenia dóbr właścicieli Kolbuszowej, Weryni, itd. Od dóbr Królewskich).

Udostępnianie i popularyzacja kolekcji i archiwów

Biblioteka udostępnia zbiory archiwalne badaczom historii, zainteresowanym mieszkańcom. Służą one do tworzenia wystaw, publikacji, rozpraw naukowych. Popularne stało się korzystanie z metryk parafialnych do badania genealogii rodów. Korzystają z niej nie tylko mieszkańcy Kolbuszowej i okolic, ale też rodacy lub potomkowie kolbuszowian mieszkający na stałe poza Kolbuszową czy poza granicami Polski (Stany Zjednoczone, Kanada, Niemcy).

Zbiory pozyskane z trakcie projektów są często używane przy różnych publikacjach (ostatnio publikacja *Dziejów Kolbuszowej* – projekt trzytomowego dzieła opisującego historię naszego miasteczka¹⁵).

Dobrym przykładem jest też wykorzystanie zbioru fotografii i pocztówek podczas organizacji wystawy starych rowerów z kolekcji kolbuszowianina Marcina Kamińskiego.

Streszczenie

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej gromadzi, opracowuje i udostępniania kolekcje i archiwa będące w jej zasobach. Do nich zaliczyć możemy m.in. archiwa prywatne oraz kolekcje. Tworzą je spuścizny dawnych kolbuszowskich regionalistów oraz mieszkańców. Na kolekcje te składają się głównie fotografie, dokumenty, listy. Specjalnym zbiorem biblioteki są Dokumenty Życia Społecznego. Gromadzą one wszelkie dokumenty, fotografie i inne przedmioty, które w przyszłości mogą stanowić cenne źródło do historii Kolbuszowej. Zbiór starodruków pochodzących z okresu XVI-XVIII wieku oraz tytułów wydanych w XIX wieku. Pochodzi on z biblioteki parafii Wszystkich Świętych w Kolbuszowej, znajduje się w depozycie kolbuszowskiej biblioteki. Wśród zbiorów kościelnych możemy odnaleźć też m.in. cyfrowe kopie ksiąg metrykalnych z archiwum parafii p.w. Wszystkich Świętych w Kolbuszowej, obejmujące okres od 1640 roku. Biblioteka udostępnia zbiory archiwalne badaczom historii, zainteresowanym mieszkańcom. Służą one do tworzenia wystaw, publikacji, rozpraw naukowych. Popularne stało się korzystanie z metryk parafialnych do badania genealogii rodów. Korzystają z niej nie tylko mieszkańcy Kolbuszowej i okolic, ale też rodacy lub potomkowie kolbuszowian mieszkający na stałe w innej części Polski oraz poza jej granicami. Zbiory pozyskane z trakcie projektów są często używane przy różnych publikacjach, a także podczas organizacji wystaw historycznych.

SŁOWA KLUCZOWE: biblioteka, zbiory regionalne, źródła, archiwa, kolekcja, spuścizna, digitalizacja, Dokumenty Życia Społecznego, Kolbuszowa

Summary

City and County Public Library in Kolbuszowa gathers, elaborates on and makes available collections and archives being in its possession. Private archives and collections can be classified as such. Those collections are made of legacy of Kolbuszowa regionalists and citizens of old and they constitute of photographs, documents and letters mainly. A truly special collection owed by the library is collection called Documents of Social Life. They gather all possible documents, photographs and other objects that can become a precious source of information about the history of

¹⁵ *Dzieje Kolbuszowej, Tom I: Do 1772 r.*, red. S. Zych, Kolbuszowa 2022; *Dzieje Kolbuszowej, Tom II: 1772-1945*, red. S. Zych, Kolbuszowa 2023.

Kolbuszowa for future generations. A collection of old prints dated back to 16th – 18th century and volumes issued in the 19th century. The collection comes from a library of the All Saints' parish in Kolbuszowa and is deposited with public library of Kolbuszowa. Digital copies of the parish register books of the All Saints' parish in Kolbuszowa from the period after 1640 can be found among the parish collection among others. The library makes the archive collections available to historians as well as to citizens being interested in them. They are used to prepare displays, publications, dissertations. Using the parish register books to examine genealogy of families has become really popular recently. The books are used not only by citizens of Kolbuszowa, but also fellow countrymen or descendants of Kolbuszowa citizens who live in other parts of Poland permanently, or even abroad. Collections acquainted while implementation of projects are frequently used for various publications, and also while different historic exhibitions are being organised.

KEY WORDS: library, regional collections, sources, archives, collection, legacy, digitization, Social Life Documents, Kolbuszowa

Bibliografia

Źródła

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej

- Schemat Klasyfikacji Dokumentów Życia Społecznego, 2008 r.
- Statut Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Kolbuszowej.

Literatura

Dzieje Kolbuszowej. Tom I: Do 1772 r., Kolbuszowa 2022.

Dzieje Kolbuszowej. Tom II: 1772-1945, Kolbuszowa 2023.

Janus M., *Kolekcja lalek w kolbuszowskiej bibliotece*, „Ziemia Kolbuszowska” 1, 2022.

Krzych H., *Rzecz o Tadeuszu Misiu - nieznanym literacie z Kolbuszowej*, „Ziemia Kolbuszowska” 1, 2022.

Strony internetowe

www.biblioteka.kolbuszowa.pl

www.cyfrowa.bibliotekakolbuszowa.pl

www.jo.bip.kolbuszowa.pl

www.muzeumkolbuszowa.pl